

EKONOMİYİ DIŞ TİCARET VE ÜRETİM CANLANDIRIYOR

Ahmet YETİM

Dünya ekonomisinde büyüme beklentilerinin artmaya başlamasıyla birlikte beklentiler de revize ediliyor.

IMF'nin 'Dünya Ekonomik Görünümü' raporu küresel iyileşmenin beklenenden iyi olduğunu gösteriyor.

IMF küresel büyümenin 2010 yılında yüzde 4,2, 2011 yılında da yüzde 4,3 olmasını bekliyor.

Ayrıca Türkiye gibi yükselen ve gelişmekte olan ülkelerde 2010'da yüzde 6,3, 2011'de de yüzde 6,4 ile büyümenin daha güçlü olacağı tahminleri yapılıyor.

Türkiye'nin 2009 yılında yüzde 4,7 oranında daralan GSYH'sinin, bu yıl yüzde 5,2, 2011 yılında ise yüzde 3,4 oranında büyümesinin beklendiğinin altı çiziliyor.

Böylece Avrupa ülkeleri arasında Türkiye, 2010 yılı büyüme öngörüsüyle, en fazla büyüme olması beklenen ülke konumunda bulunuyor.

IMF'nin Nisan ayında yayımladığı son raporda Türkiye'nin 2009 yılında cari işlemler dengesinin GSYH'ye oranı yüzde -2,3 iken, bu oranın 2010'da yüzde -4,0, 2011 yılında da yüzde -4,4 olmasının beklendiği belirtildi.

Raporda, küresel krizi nispeten atlatan ekonomiler arasında Polonya, ilk dış şokları atlatan ülkeler arasında Türkiye örneği verilerek, bu tür ülkelerin küresel ticaretin normalizasyonu ve anapara akışlarının geri dönüşünün yardımıyla daha güçlü şekilde toparlanabileceği tahmininde bulunuldu.

Türkiye ekonomisi de dünya ekonomisindeki genişlemeye paralel büyüme eğilimi gösteriyor.

Başta dış ticaretimiz olmak üzere üretim hacmimiz de artıyor.

İç talep de canlanmaya başladı. Tüketici kredilerimizde yüzde 16'lık bir artış gözleniyor.

İhracatta son 1 yılda yüzde 20 civarında artış var Ancak ithalatımız ihracatımızdan daha hızlı artıyor

Ocak sonu itibariyle ithalat artışı yüzde 20 civarında bulunuyor.

Buna paralel olarak, Cari İşlemler Açığı da artıyor.

İhracat mart ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 34 artarak 9,6 milyar dolar oldu. Böylelikle ihracat ilk 3 ayda ortalama yüzde 22,4 artış gösterdi.

Bunda, geçen yıl ilk çeyrekte çok düşük ihracat performansı sergilenmesi nedeniyle bu yılki artışın yüksek görünmesi etkili oldu.

Diğer taraftan küresel ölçekte ithalat talebinin elverişli üretim-ticari iklim oluşması nedeniyle ağır aksak da olsa artmaya başlaması önemli bir etken olarak görülüyor.

Bu nedenle bu yıl ihracatta geçen yıla göre yüzde 20'ye kadar artış olmasının sürpriz olmayacağı görülüyor.

İthalattaki artışa baktığımızda ise ihracata göre daha fazla bir artış olduğunu görüyoruz.

2010 yılı Ocak ayında yüzde 24 artan ithalat, şubat ayında da yüzde 28 artış kaydetti.

Bu da iç talepte canlanmanın bir diğer göstergesi oluyor.

Kaldı ki petrol, doğal gaz, demir-çelik vb. emtia fiyatlarındaki artış ithalat genişlemesine önemli oranda katkı yapıyor.

Bu da ithalatı şişiriyor.

2010 yılı Şubat ayında geçen yıl aynı aya göre yatırım malı ithalatı yüzde 15 artarken ara-malı ithalatı yüzde 30 artış gösterdi.

Ancak, tüketim malı ithalatının her iki kalemi de sollayarak yüzde 38 artmış olması iç talebin dış talepten daha fazla ve daha önce uyarıldığını gösteriyor.

Yatırımdan çok tüketim açısından iç talepte canlılık var.

Bu kapsamda yılsonu itibariyle ihracatın 110-120 milyar dolar, İthalatın ise 170-180 milyar dolar arasında gerçekleşmesi bekleniyor.

Bu da geçen yıl gerileyen dış ticaret açığının bu yıl yeniden artışa geçeceğini ve yılsonunda 60 milyar doları aşacağını yine geçen yıl sorun olmaktan çıkan cari işlem açığının bu yıl 30 milyar dolara kadar çıkabileceğine işaret ediyor.

Yurt dışından taze kaynak akışı devam ettiği takdirde kur ve faiz düzeylerinin cari açıktan olumsuz etkilenmesi mümkün görünmüyor.

Bu tabloya göre krizden çıkış sürecinde 2001'deki tablodaki gibi dış ticaretin etkili olacağı, buna kur düzeyi ve dış talepteki artışların da ivme vermesi gerekiyor.

Çünkü sanayi üretiminin uyarılması ihracatın ateşlemesiyle gerçekleşebilecek.

Sanayi üretimi Aralık, Ocak, Şubat döneminde ortalama yüzde 20 civarında artış gösterdi.

Bunda ekonomide genel anlamda toparlanmanın yanı sıra bir yıl önce görülen durgunluk ve daralmanın da önemli etkisi var.

Geçen yıl iç talep-dış talep (ihracat) daralmasıyla yüzde 20'leri aşan sanayide üretim küçülmesi ihracatın da yardımıyla telafi ediliyor.

Dolayısıyla sanayi üretim artışlarını sadece baz etkisine bağlamak mümkün değil.

Kaldı ki sanayide kapasite kullanım oranlarındaki iyileşme de üretimde daha çok talep cephesinin etkili olduğuna işaret ediyor.

Şubat ayında yüzde 67,8 olan kapasite kullanım oranı Mart ayında yüzde 67,9'a, Nisan ayında yüzde 72,2'ye yükseldi.

Dolayısıyla kapasite kullanım oranları büyük oranda kriz öncesi seviyelere yakınlaşmış durumda.

Mevsimsel olarak düzeltilmiş sanayi üretim endeksinin de kapasite kullanım oranlarına paralel bir seyir izlediği görülüyor.

Tüm veriler Türkiye ekonomisinin yeni bir büyüme ivmesi yakalamaya başladığını gösteriyor.

Türkiye ekonomisinde başlayan büyüme trendinin sürekliliğinin sağlanması için; siyasetin ekonominin önüne geçmemesi, TL-döviz kuru dengesinin TL'nin değerlendirilmesine yol açmayacak düzeyde seyretmesi ve yeni ihracat-üretim açılımlarının ne oranda başarılı olduğuna bağlı olacak.